

ст. 237 Кримінального процесуального кодексу України. Згідно з цими нормами огляд може здійснити виключно слідчий або прокурор. Іншими словами, поліцейський, який не є слідчим, не може самостійно вилучати речі, що включають об'єкти підвищеної небезпеки, наприклад, вибухові матеріали, які становлять загрозу як для нього, так і для інших осіб. Отже, у таких обставинах неочевидно, в який спосіб поліцейський повинен проводити огляд та забезпечувати збереження будь-яких слідів правопорушення [4].

Отже, поверхнева перевірка речей/транспортних засобів є лише одним з численних превентивних заходів, які застосовують правоохоронці та інші уповноважені особи для запобігання будь-якій неправомірній поведінці, а тим паче правопорушенням чи злочинам. Важливо зазначити, що в умовах дії правового режиму воєнного стану спостерігаються випадки недобросовісного застосування превентивних заходів, включаючи поверхневу перевірку речей/транспортних засобів. Досить часто громадяни посилаються на те, що під час застосування цього заходу в поліцейських чи інших уповноважених осіб відсутні будь-які законні підстави.

1. Литвин О. М., Плахотний А. П. Тактико-спеціальна підготовка працівників національної поліції України. *Modern problems of science, education and society : The 5 th International scientific and practical conference* (Kyiv, July 17-19, 2023). Kyiv, Ukraine, 2023. P. 754..

2. Мельник Т. М. Поверхнева перевірка речі або транспортного засобу в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Наукові заходи Юридичного факультету Західноукраїнського національного університету*. 2023. С. 281–283. (дата звернення: 25.02.2024).

3. Приходько В., Александров М. Особливості адміністративно-правової профілактики дорожньо-транспортних пригод в умовах воєнного стану. *Юридичний вісник*. 2022. № 3. С. 106–113. URL : [http://yurvisnyk.in.ua/v3\\_2022/3\\_2022.pdf#page=106](http://yurvisnyk.in.ua/v3_2022/3_2022.pdf#page=106).

4. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.

УДК 351.74+343.542

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/442-444

**Наталія ТОЛОШНА**

науковий співробітник  
наукової лабораторії соціологічних  
та кримінально-правових досліджень  
Дніпропетровського державного  
університету внутрішніх справ

### **ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЩОДО ПРОТИДІЇ ВЧИНЕННЮ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ГРОМАДСЬКИЙ ПОРЯДОК, ЯК ЗАПОРУКА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ**

Адміністративне право сприймає боротьбу з правопорушеннями у сфері громадського порядку та безпеки як складну, багаторівневу систему заходів, що включає у себе різні суб'єкти, об'єкти та заходи. Працівники підрозділів поліції мають визначені повноваження щодо проведення адміністративно-правової профілактики порушень у цій сфері.

Національна поліція України, як один з основних суб'єктів профілактики правопорушень, зосереджується на превентивній діяльності, спрямованій на попередження вчинення правопорушень та виявлення їхніх причин та умов. Вона використовує свої повноваження, спрямовані на забезпечення громадського порядку та безпеки, згідно із законом [1].

Громадська безпека та порядок охоплюють захист найважливіших інтересів, прав і свобод людини та громадянина. Це пріоритетне завдання правоохоронних органів, органів безпеки та інших державних та недержавних структур, які спільно здійснюють заходи забезпечення громадської безпеки та порядку [2].

Деякі адміністративісти вважають, що громадський порядок – це складна категорія, що визначається системою ідеологічних відносин у суспільстві. Інші вчені підкреслюють, що громадський порядок – це стан організованості та правомірності суспільних відносин, що базуються на нормах права та неюридичних правилах комунікації.

Громадська безпека є ширшим поняттям, що включає в себе громадський порядок, але залежить від якості забезпечення різних аспектів суспільного життя.

Законодавець використовує терміни «громадський порядок» та «громадська безпека» у відповідних контекстах для регулювання діяльності правоохоронних органів, зокрема Національної поліції, у забезпеченні порядку та безпеки [4].

Серед адміністративних правопорушень, що безпосередньо стосуються громадського порядку і безпеки, можна виділити дрібне хуліганство, поширення неправдивих чуток, насильство, порушення пожежної безпеки та ін.

Профілактична діяльність Національної поліції вважається одним із найбільш ефективних методів запобігання правопорушенням. Вона спрямована на виявлення та усунення причин і умов, що сприяють вчиненню правопорушень, а також на виправлення осіб, схильних до них [3].

Для вивчення правових норм, які регулюють дії та повноваження працівників Національної поліції в адміністративній сфері профілактики порушень громадського порядку і безпеки, необхідно розглянути завдання, які стоять перед ними під час проведення індивідуальної профілактичної роботи з населенням:

- вплив на антисоціальні погляди та інтереси з метою запобігання не лише адміністративним проступкам, а й кримінальним правопорушенням;
- здійснення невідкладних заходів для запобігання та припинення спроб вчинення правопорушень;
- попередження виникнення факторів, що негативно впливають на особу і сприяють вчиненню протиправних дій [5].

Встановлення місця профілактичної діяльності серед повноважень Національної поліції вимагає аналізу законодавства. Головні завдання цієї діяльності включають своєчасне і об'єктивне розслідування справ, вирішення їх відповідно до закону, запобігання правопорушенням та виховання громадян у дусі законності.

Згідно зі ст. 222 Кодексу України про адміністративні правопорушення поліція має широкий обсяг адміністративної юрисдикції у сфері охорони суспільних відносин, зокрема у забезпеченні громадського порядку і безпеки. Однак необхідно вдосконалювати регламентацію цієї діяльності, враховуючи недоліки у кваліфікації протиправних дій.

Аналіз міжнародних норм дозволяє констатувати, що законодавство деяких країн містить чітке визначення відповідальності за порушення громадського порядку і безпеки. Нормативне забезпечення деяких країн включає положення, що стосуються різних аспектів суспільного життя: від спортивних заходів до реклами продукції. Такий підхід сприяє підвищенню рівня громадського порядку та безпеки, забезпечуючи чітке визначення відповідальності за протиправні дії.

Отже, у контексті протидії вчиненню адміністративних правопорушень, які посягають на громадський порядок, профілактична робота поліцейських виступає важливим засобом забезпечення національної безпеки та громадської стабільності. Основні завдання цієї роботи полягають у попередженні можливих правопорушень, впливі на антисоціальні установки та стереотипи, а також у реагуванні на ситуації, що загрожують громадському порядку.

Національна поліція має розробляти та впроваджувати ефективні стратегії профілактики, які враховують не лише поточні законодавчі норми, але й міжнародні стандарти та кращі практики інших країн. Особлива увага повинна бути приділена розвитку співпраці з громадськістю, громадськими організаціями та іншими суб'єктами громадянського суспільства з метою спільної роботи над попередженням правопорушень та вирішенням проблем, що спричиняють їх виникнення.

Згуртованість нормативно-правового поля, чітка регламентація повноважень поліції в адміністративній сфері та постійна робота з підвищення кваліфікації працівників є ключовими складовими успішної профілактичної діяльності. Такий підхід не лише сприяє збереженню громадського порядку, а й забезпечує захист прав і свобод громадян, що є запорукою національної безпеки та стабільності країни.

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

2. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

3. Шевяков М. О. Профілактика Національною поліцією правопорушень, що посягають на громадський порядок та громадську безпеку: організаційно-правові аспекти. *Правовий часопис Донбасу*. 2022. № 4 (81). Ч. 1. С. 162–166.

4. Шевяков М. Деякі питання щодо профілактики правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. *Дотримання прав людини у правоохоронній діяльності: стан та перспективи : матеріали Всеукр. круглого столу* (м. Дніпро, 28 бер. 2023 р.). Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. С. 94–96.

5. Шкурко О. І. Адміністративно-правове забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» ; Сумський державний університет. Суми, 2020. 217 с. URL : [https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77937/1/diss\\_Shurko.pdf;jsessionid=B2C7946ACC1DB8D73481BA3DDE6F5B6A](https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/77937/1/diss_Shurko.pdf;jsessionid=B2C7946ACC1DB8D73481BA3DDE6F5B6A).

6. Кодекс України про адміністративні правопорушення : Закон України від 07.12.1984. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.

УДК 356.35+

DOI: 10.31733/15-03-2024/1/444-446

**Ганна ТУРЧАНКОВА**  
викладач кафедри  
тактико-спеціальної підготовки  
Дніпропетровський державний  
університет внутрішніх справ

### **ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ФУНКЦІОНУВАННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ПОЛІЦІЇ В ОКРЕМИХ КРАЇНАХ НАТО**

Починаючи з серпня 2023 року в засобах масової інформації почали з'являтися повідомлення про створення в Україні військової поліції. Так, за даними порталу «АрміяInform», в Україні розробляють законопроект про Військову поліцію України. На базі Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності працює робоча група. Її завдання – створити оптимальну модель майбутньої військової юстиції, частиною якої стане Військова поліція. У розробці законопроекту про Військову поліцію України бере активну участь Головне управління військової юстиції Міноборони. У документі зазначається, що Військова поліція має стати військовим формуванням з правоохоронними функціями, що входить до системи Міноборони України. Орган утворюють на основі Військової служби правопорядку у Збройних Силах України. До нього перейдуть окремі повноваження, які стосуються оперативно-розшукової діяльності та досудового розслідування [1].

Проте намагання створити військову поліцію є неновими. Перші спроби створення такого військового формування сягають своїм корінням ще у 2008 рк. 15 лютого 2022 року за номером 6569-1 було зареєстровано проект Закону України «Про Військову поліцію». У пояснювальній записці до цього проекту вказано, що здійснення досудового розслідування військових кримінальних правопорушень, відповідно до частини 4 ст. 216 КПК України, віднесено до компетенції слідчих Державного бюро розслідувань, що є невласним для правоохоронного органу, завдання якого є розслідування кримінальних правопорушень, вчинених топ-чиновниками, суддями, працівниками правоохоронних органів, та здійснення заходів щодо встановлення системних причин та умов проявів організованої злочинності. Водночас кримінальні провадження про злочини щодо збройної агресії російської федерації та її сателітів здійснюються слідчими органів Національної поліції, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України. Аналогічно різними правоохоронними органами здійснюється досудове розслідування інших злочинів, вчинених військовослужбовцями, та злочини, потерпілими від яких є військовослужбовці. Проте на вказані органи чинним законодавством не покладається комплексне завдання забезпечення законності і правопорядку у Збройних Силах України та інших військових формуваннях. Крім того, зазначені правоохоронні органи та органи прокуратури не мають жодних повноважень щодо вжиття превентивних заходів, направлених на запобігання правопорушенням у Збройних Силах України та інших військових формуваннях, оборонно-промислового комплексу держави, і лише у виключних випадках і в порядку, що визначені законом, органи прокуратури можуть представляти інтереси держави в судах. Діюча Військова служба правопорядку у Збройних Силах України не має жодних повноважень щодо здійснення оперативно-розшукових заходів, досудового розслідування військових кримінальних